समाजशास्त्र विभाग

सामाजिक मानवशास्त्र (Social Anthropology)

B.A. III Sem. VI

वस्तुनिष्ठ प्रश्न

युनिट : १

आदिवासींचे सामाजिक जिवन : विवाह

१. कोणती आदिवासी जमात दुग्धालयाला मंदीराप्रमाणेच मानते?

अ. खासी ब. गारो क. तोडा ड. कोलाम

२. 'लैंगिक स्वैराचाराचा' सिध्दांत कोणी मांडला?

अ. मॉर्गन व फ्रेझर ब. मॅक आयव्हर क. दुरखीम ड. वेस्टर मार्क

३. (The History of Human Marriage) 'मानवाच्या विवाहाचा इतिहास' हा ग्रंथ कोणी लिहिला आहे.?

अ. मॉर्गन ब. मॅक्स वेबर क. वेस्टर मार्क ड. यापैकी नाही

४. एका पुरुषाचा एका स्त्रिशी विवाह होतो त्याला कोणता विवाह म्हणतात?

अ. एकविवाह ब. बहुविवाह क. बहुपती विवाह ड. यापैकी नाही

५. कोणत्या आदिवासी जमातीमध्ये मुलगा सावत्र मातेशी विवाह करतो.?

अ.सेमानागा ब. अन्गामा क. हो नागा ड. यापैकी नाही

६. वेस्टर मार्क यांनी कोणत्या ग्रंथात एकविवाह सिंध्दात मांडला आहे?

अ.मोनोगामी ऑफ मॅरेज ब. हिस्ट्री ऑफ ह्रुमॅन मॅरेज क. मॅरेज इन ह्रुमॅन सोसायटी ड. यापैकी नाही.

७. केरळ प्रदेशातील कोणत्या जमातीमध्ये वापाने आपल्या मुलीशी विवाह केला पाहिजे?

अ. भिल्ल ब. नागा क. संथाल ड. अल्लार

Dept. of Sociology) L.D.P. Arts College, Nandgaon peth

८. एका कुलसमूह सभासदामध्ये विवाह करण्याचा प्रकाराला कोणता विवाह म्हणतात?

अ. कुल बहिर्विवाह ब. कुल अंतर्विवाह क. अंतर्विवाह ड. यापैकी नाही.

९. मरडॉक यांनी जगातील किती आदिवासींचे अध्ययन केले?

अ. २५० ब. २४० क. २३० ड. २२०

१०. जेव्हा पती आपल्या पत्नीच्या भगीनीशी विवाह करतो त्याला कोणता विवाह म्हणतात?

अ. एकविवाह ब. बहुविवाह क. मेहुणी विवाह ड. यापैकी नाही

११. ज्यावेळी विधवा स्त्री पतीच्या लहान किंवा मोठ्या भावाशी विवाह करतो त्याला कोणता विवाह म्हणतात?

अ. प्रतिबध्द दीर भावजय विवाह ब. अप्रतिबध्द दीर भावजय विवाह

क. अ व ब दोन्ही ड. यापैकी नाही

१२. जेव्हा एका स्त्रीचा एकापेक्षा जास्त पुरुषांशी विवाह होतो तेव्हा त्याला कोणता विवाह म्हणतात?

अ. बहुपती विवाह ब. बहुविवाह क. बहुपत्नी विवाह ड.यापैकी नाही.

१३. कोलाम जमातीत घटस्फोटाला काय म्हणतात?

अ. फारकत ब. सोडचिटी क. काडीमोल ड. वरील सर्व

१४.वैशोफेनच्या विवाहसंबंधी सिध्दांतात कोणत्या आवस्था सांगीतल्या आहेत?

अ. स्वैराचार ब. बहुपती क. अ व ब दोन्ही ड. यापैकी नाही

१५.गोंड समाजात आतेमामे भावडांचा विवाह सार्वत्रिक आहे असे कोणी म्हटले आहे.?

अ. ग्रिकसन ब. वेस्टरमार्क क. पॅरेतो ड. दुरखीम

१६.अमरावती जिल्हयातील मेळघाट मध्ये कोणत्या आदिवासींची संख्या जास्त आहे?

अ. कोलाम ब. आंध क. गोंड ड. कोरकू

१७.आते- मामे भावंडाच्या विवाहला कोणता विवाह म्हणून संमती मिळाली आहे?

अ. आधिमान्य विवाह ब.समुह विवाह क. रक्त संबंधी विवाह ड. यापैकी नाही

१८. कोणत्या विवाहत एकावेळी एका स्त्रीला एकापेक्षा जास्त पतीशी संबंध प्रस्थापीत करता येतो?

अ. बहुपत्नी विवाह ब. बहुपती विवाह क. पलायन विवाह ड. यापैकी नाही

(Dept of Sociology) ... Arts College, Nandgaon peth

१९. विनीमय विवाहला काय म्हणतात?

अ. भाऊ - बहिण विवाह ब.रक्तसंबंधी विवाह क. साटेलोटे विवाह ड. यापैकी नाही

२०. सर्वभाऊ एकाच स्त्रीचे पती असल्यास त्या विवाहाला कोणता विवाह म्हणतात?

अ. भ्रातृ बहुपतीत्व ब. अभ्रातृ बहुपतित्व क. बहुविवाह ड. वरील सर्व

२१. खालीलपैकी आदिवासी विवाहाची वैशिष्टये कोणती?

अ.कामवासनापुर्ती ब. प्रजनन व मुलांचे संगोपण क. आर्थिक सहकार्य ड. वरील सर्व

२२. गुजरात मधील कोणत्या आदिवासी जमातीमध्ये गोलकधेंडो लोकनृत्यांचा प्रकार आहे.?

अ. भिल्ल ब. कोलाम क. गोड ड. यापैकी नाही

युनिट : २

कुटुब आणि कुल

१. 'माता पिता आणि त्यांच्या अपत्यांतील संबंधाच्या व्यवस्थेला कुटुंब म्हणतात'. ही व्याख्या कोणी केली आहे.?

अ. विल्स व होईजर ब.थॉमस क. ऑगवर्न ड. कांट

२. खालीलपैकी कुटुंबाची वैशिष्टये कोणती?

अ. विवाहबंधन ब. द्विपक्षियता क. वंशव्यवस्था ड. वरील सर्व

३. The Mother ह्या ग्रंथाचे लेखक कोण आहे?

अ. विफॉल्ट ब. रेंडक्लिफ ब्राऊन क. मार्गन ड. यापैकी नाही

४. 'व्यक्ती ज्या कुटुबांत जन्माला येते त्या कुटुबांला कोणते कुटुंब म्हणतात?

अ. प्रारंभिक कुटुंब ब. जन्मीत कुटुंब क. एकविवाही कुटुंब ड. यापैकी नाही

५. एका पुरुषाचा एका स्त्रिशी विवाह होऊन निर्माण झालेल्या कुटुंबाला कोणते कुटुंब म्हणतात?

अ.एकविवाही कुटुंब ब. जन्मीत कुटुंब क. बहुपती कुटुंब ड. बहुपत्नी कुटुंब

(Dept. of Sociology) D. P. Arts College, Nandgaon peth

६. कोणत्या जमातीमध्ये वंश मातेच्या नावाने चालतो, आणि कुटुंबाच्या संपत्तीकरिता मुलगीच आईची उत्तराधिकारी असते?

अ. गारो ब. खासी क. माडीया ड. कोलाम

७. लैंगिक स्वैराचाराचा पुरस्कार कोणी केला आहे?

अ.मदन व मुझुमदार ब. प्लेटो व ॲरिस्टॉटल क.मॉर्गन व फ्रेझर ड. यापैकी नाही

८. 'कुटुंब म्हणजे असा सामाजिक समूह की, ज्यातील सदस्य परस्परांशी नाते संबंधाने निगडीत असतात' ही व्याख्या कोणी केली आहे?

अ. विल्स व होईजर ब मॅकआयव्हर व पेज क. दुरखीम ड. यापैकी नाही

९. खालीलपैकी आदिवासी कुटुंबाची वैशिष्टये कोणती?

अ. सार्वभौमिकता ब.भावनात्मक आधार क.मर्यादीत आकार ड.वरील सर्व

१०. मार्गन यांनी १८७७ मध्ये कोणता ग्रंथ लिहिला आहे?

अ. पॉजिटिव्ह सोसायटी ब.निगेटिव्ह सोसायटी क. प्रिमिटिव्ह सोसायटी ड.यापैकी नाही

११. मातृसत्ताक पध्दतीत कुटुंबाचे निवासस्थान कोणते असते?

अ. मातेचे घर ब. पित्याचे घर क. युवागृह ड. यापैकी नाही

१२. कोणत्या जमातीत वंश मातेच्या नावाने चालतो,?

अ. कोलाम ब. खासी क भिल्ल ड. यापैकी नाही

१३. आदिवासी समाजातील बालकांसाठी कुटुंबसंस्था ही महत्त्वाची ठरते, कारण.....

अ. सामाजिकरण व मुख्य शैक्षणिक केंद्र ब. भावनात्मक आधार

क. मर्यादीत आकार ड. वरील सर्व

१४. पितृसत्ताक पध्दतीत कुटुंबाचे निवासस्थान कोणते असते?

अ. मातेचे घर ब. पित्याचे घर क. युवागृह ड. यापैकी नाही

१५. चार्लस कुले यांच्या मते कुटुंब कोणत्या प्रकारचा समूह आहे?

अ. दुय्यम समूह ब.प्राथमिकसमूह क. मर्यादीत समूह ड. यापैकी नाही

१६. कुटुंबात कोणत्या सभासदांचा समावेश होतो?

अ.विवाहीत ब. रक्तसंबंधी क.दत्तक व आप्तसंबंधी ड. वरील सर्व

१७. मातृसत्ताक पध्दती असलेल्या कुटुंबात कुटुंबप्रमुख कोण असतो?

अ. पिता ब. आजोबा क. माता ड. यापैकी नाही

(Dept of Sociology) L. D. P Arts College, Nandgaon peth

१८. कुल संघटनात कोणाचा समावेश होतो?

अ. पती व पत्नी **ब. रक्तसंबंधी कुटुंब आणि वंश** क. पिता व मुलगी ड.यापैकी नाही

१९. 'एकपक्षीय वंशाच्या गटास कुल असे म्हणतात' ही व्याख्या कोणी केली?

अ.मुझूमदार व मदन **ब.हरस्कोव्हिटस** क. रॅाबर्ट लोवी ड. यापैकी नाही

२०. कुलसंघटन कशाचा प्रकार आहे?

अ.द्विपक्षिय आप्तसंबंधी **ब. एकपक्षिय आप्तसंबंधी समूह** क.त्रिपक्षिय आप्तसंबंधी समूह ड. यापैकी नाही.

२१. 'कुल म्हणजे काही वंश समूह मिळून बनलेला असा समूह आहे की, ज्याची उत्पत्ती एका काल्पनिक पुर्वजापासुन दर्शविली जाते, पुर्वज प्रामुख्याने मानव, पशुपक्षी, वृक्ष किवा निर्जिव वस्तू असू शकतात' ही व्याख्या कोणी केली?

अ. रॅाबर्ट लोवी ब. हरस्कोव्हिटस **क. मदन आणि मुझूमदार** ड.यापैकी नाही

२२. खालीलपैकी कुलसंघटनाचे महत्वाचे कार्य कोणते?

अ. सामाजिक कार्य ब.संरक्षणात्मक कार्य क.नियंत्रणात्मक कार्य **ड.वरील**

२३. खालीलपैकी कुलांची वैशिष्टये कोणती?

अ.एकपक्षिय तत्व ब.कुलबंधुता क.जन्म हा आधार **ड. वरील सर्व**

२४. कुलाची उत्पत्ती कोणापासून झाली?

अ.वंश ब. गोत्र क. कुटुंब **ड.कल्पित पूर्वज**

२५. लोवीने कुलांचे किती प्रकार सांगीतले?

अ.एक **ब. दोन** क. तीन ड. चार

२६. नागा या जमातीत कोणती कुलपध्दती आढळते?

अ. मातृपक्षिय **ब. पितृपक्षिय** क. अ व ब दोन्ही ड. यापैकी नाही

२७. 'हो' या जमातीत एकूण किती कुलसमूह आहेत?

अ.१०० **ब.५१** क.४१ ड. यापैकी नाही.

युनिट : ३

देवकवाद (कुलचिन्हवाद) Totemism

युवागृह (Dormitory system)

१. सर्वात प्रथम देवकवादाचे (कुलचिन्हवाद) अध्ययन कोणी केले?

अ. सिंग्मड फ्राईड ब. जे. लॉंग क.मॅकआयव्हर ड रॅबर्ट लोवी

२. जेम्स फ्रेझर यांनी देवकासंबंधी कोणता सिध्दांत मांडला आहे?

अ.सामाजिक सिध्दांत ब. नामवादी सिध्दांत क. आत्मवादी सिध्दांत ड. यापैकी नाही

३. टोटेम (Totem) या संकल्पनेची उत्पत्ती कोणत्या शब्दापासुन झाली?

अ. छिप्पवा ब. टोटेम क. टोडेम ड. यापैकी नाही

४. कोणत्या आदिवासी समाजातील विश्वासानूसार मृत पूर्वजाचा आत्मा वृक्षावर तिष्ठत असतो,?

अ.तोडा ब. खासी क. हो ड. अरुन्टा

५. प्रत्येक व्यक्ति देवकाची आराधना करतो कारण....

अ.देवकाविषयी श्रध्दा ब.नाईलाजाने क. कुलाचा आदेश म्हणून ड. यापैकी नाही

६. प्रत्येक कुलाचे एक देवक असते ते काय असू शकते?

अ.पशुपक्षी ब. वनस्पती क. निर्जिव वस्तू किंवा डोंगर ड. वरील सर्व

७. आदिवासी समाजाला देवकाबद्दल प्रचंड श्रध्दा असते कारण...

अ.देवक सर्व संकटापासून संरक्षण करतो. ब. कुलातील लोकामूळे क. पैसे मिळत असल्यामूळे ड. यापैकी नाही

८. एक देवक असल्यामूळे एका कुलातील सर्व सभासद परस्परांना कसे ओळखतात?

अ. कुलबंधु ब. देवकबधुं क आप्तसंबंधी ड. रक्तसंबंधी

९. देवकाविषयी नियमाचे कठोरपणे पालन केले जाते कारण...

अ. देवकाविषयी श्रध्दा व भीतीमूळे ब. बहिष्काराच्या भीतीमूळे क.पैसे मिळविण्यासाठी ड. यापैकी नाही

१०. खालीलपैकी देवकांचे प्रकार कोणते?

अ. कुल देवक ब. लिंग देवक क. व्यक्तिगत देवक ड. वरील सर्व

११. दक्षिण भारतातील कोणत्या वन्यजातीत म्हशीची पूजा केली जात?

Dept of Sociology, L.D.P. Arts College, Nandgaon peth

अ. भिल्ल ब. तोडा क. नायर ड. यापैकी नाही

१२. देवकांची उत्पत्ती सामाजिक जिवनातून झाली, असे कोणी म्हटले आहे?

अ. हडन आणि दुरखीम ब. गिलीन आणि विलीन क. हॉपकिन्स ड. यापैकी नाही

१३. देवकाची उत्पत्ती नामवादी पध्दतीने झाली असावी असे कोणी म्हटले आहे?

अ. मॅक्समुलर ब. मॅकआयव्हर क. किग्जले डेव्हिस ड. वरील सर्व

१४. आदिवासी समाजातील बालकांच्या सामाजिकरणांचे कार्य तसेच उदरनिर्वाहाचे शिक्षण कोठे पार पाडल्या जाते?

अ. शाळेत ब. युवागृह क. कुल संघटनात ड. यापैकी नाही.

१५. युवागृहाचे दुसरे नाव काय?

अ. शयनगृह ब. कुटुंब क. कुलसंघटन ड. यापैकी नाही

१६. युवागृहाद्वारे तरुणांना कोणते शिक्षण दिल्या जाते?

अ. धार्मिक ब. आर्थिक क. सामाजिक ड. वरील सर्व

१७. युवागृहातील प्रवेशाचा आधार काय आहे,?

अ. वय व लिंग ब. विवाहीतपणा क. अविवाहित व वृध्द ड. यापैकी नाही

१८. युवागृहाचे सभासद कोणाला प्राप्त होते?

अ. वय वर्ष ७ पासून विवाह होईपर्यंत ब. वृध्द व्यक्तिना क. विवाहित व्यक्तिना ड. यापैकी नाही

१९. खालीलपैकी युवागृहाची कार्ये कोणती?

अ. सामाजिक व सांस्कृतिक ब. आर्थिक क शैक्षणिक ड. वरील सर्व

२०. माडीयागोंड जमातीच्या यवागृहाला काय म्हणतात?

अ. गोटुल ब. रंगबंग क. गिटीआरा ड. यापैकी नाही

युनिट : ४

आदिवासी समस्या (दारिद्रय, कर्जबाजारीपणा, जमीनीबाबतची परात्मता, कृषीविषयक प्रश्न, निरक्षरता, शोषन)

१. खालीलपैकी आदिवासींची आर्थिक समस्या कोणती आहे?
   अ. फिरती शेती ब. कर्जबाजारीपणा क. जंगल कामगारांचे शोषण ड. वरील सर्व
२. श्रीमती गोदावरी परुळेकर यांनी आदिवासीचा कसा छळ केला जातो यांचे उदाहरण कोणत्या ग्रंथात दिले आहे?
   अ. जेव्हा माणूस जागा होतो ब. अक्करमाशी क. भुमिहीन आदिवासी ड. यापैकी नाही
३. राष्ट्रीय वन नीती कोणत्या साली जाहीर करण्यात आली?
   अ.१९४८ ब. १९५२ क. १९५६ ड. १९६०
४. खालीलपैकी कोणत्या कारणामुळे आदिवासींची सांस्कृतिक समस्या निर्माण झाली आहे?
   अ. सभ्य समाजाशी संपर्क ब. कर्जबाजारीपणा क. अ व ब दोन्ही ड. यापैकी नाही
५. खालीलपैकी कोणत्या कारणामुळे आदिवासी मुलीवर अल्पवयीन मातृत्व लादले गेले?
   अ. सभ्य समाजाशी संपर्क ब. ठेकेदार क. बालविवाह ड. यापैकी नाही
६. खालीलपैकी कोणते कारण आदिवासी समस्येचे आहे?
   अ. पृथकता ब. प्रशासकिय हस्तक्षेप क. . सभ्य समाजाशी संपर्क ड.वरील सर्व
७. खालीलपैकी दारिद्रयाची कारणे कोणती?
   अ. सामाजिक ब. आर्थिक क धार्मिक ड. वरील सर्व
८. शरीराची कार्यक्षमता कायम राहण्यासाठी ग्रामीण भागात एका व्यक्तिला किती कॅलरिजची आवश्यकता आहे?
   अ. २००० ब. २१०० क. २३०० ड. २४००
९. सात्मीकरणाचा पुरस्कार खालीलपैकी कोणी केला आहे?
   अ.एस. सी दुबे ब.जि. एस. घुर्ये क. एम. एन. श्रीनिवास ड. ठक्कर बाप्पा
१०. आदिवासी समाजातील कर्जबाजारीपणाची कारणे कोणती?
   अ.दारिद्रय ब. जंगल कायदे क. तंत्रज्ञानाचा अभाव ड. वरील सर्व
११. परात्मतेचा सिध्दांत कोणी मांडला?
   अ. ॲरिस्टॉटल ब.प्लेटो क. कार्ल मार्क्स ड. दुरखिम
१२. कोणत्या राज्यात आदिवासी साक्षरतेचे प्रमाण सर्वात जास्त ९१.५ टक्के इतके आहे?
   अ. मिझोराम ब. मणीपुर क. मेगालय ड. यापैकी नाही.

युनिट : ५

आदिवासी विकास

१. २०११ च्या जनगणना अहवालपनुसार भारतात आदिवासींची एकुण लोकसंख्या किती?
अ. १०.४२ कोटी ब. ११.४२ कोटी क. २०.४२ कोटी ड. २१.४२ कोटी

२. आदिवासींना मागासलेले हिंदु असे कोणी म्हटले?
अ. श्रीनिवास ब. महात्मा गांधी क. केतकर ड. घुर्ये

३. आदिवासी विकासाच्या पृथकता दृष्टिकोणाचे मुख्य प्रवर्तक कोण आहे?
अ. ठक्कर बाप्पा ब. घुर्य क. व्हेरीयर एल्विन ड. यापैकी नाही

४. आदिवासी संस्कृतीचे जतन करण्यासाठी नॅशनल पार्क (राष्ट्रीय उद्यान) ची योजना कोणी मांडली?
अ. व्हेरीयर एल्विन ब. ग्रोसेन क. मॅकआयव्हर ड. यापैकी नाही

५. १९२२ मध्ये गुजरात मध्ये भिल्ल सेवा ही संस्था कोणी स्थापन केली?
अ. पंडीत जवाहरलाल नेहरु ब. महात्मा गांधी क.ठक्कर बाप्पा ड. मेधा पाटकर

६. भारतात सामुहिक विकास योजनेची सुरुवात कोणत्या वर्षी झाली?
अ. १९५० ब. १९५२ क. १९५४ ड.१९५६

७. महाराष्ट्रात कोणत्या वर्षी आदिवासी विकास विभागाची स्थापना झाली?
अ.१९५२ ब. १९७२ क. १९८३ ड. १९९१

८. Tribal Development Agency कोणत्या पंचवार्षिक योजनेत सुरु करण्यात आली?
अ. पहिल्या ब. दुसऱ्या क. तिसऱ्या ड. चौथ्या

९. The Scheduled Tribes ह्या ग्रंथाचे लेखक कोन आहे?
अ. ठक्कर बाप्पा ब. डॉ. घुर्य क. डॉ. बी. आर. आंबेडकर ड. महात्मा गांधी

१०. आदिवासी विकासासाठी पंचशील तत्वांचे प्रतिपादन कोणी कले?
अ. पंडित नेहरु ब. ठक्कर बाप्पा क. डॉ. अभय बंग ड. यापैकी नाही

११. खालीलपैकी आदिवासी विकासाच्या मार्गातील अडथळे कोणते?
अ. आदिवासींची रुढीप्रियता ब. कल्याण कार्यक्रम अंमलबजावणीची चुकीची पध्दती
क. सुधारणा चळवळीकडे दुर्लक्ष ड. वरील सर्व

१२. आदिवासी एकात्मा दृष्टिकोनाचे मुख्य प्रवर्तक कोण आहे.?
अ. पंडित नेहरु ब. ठक्कर बाप्पा क. घुर्य ड. यापैकी नाही.

१३. खालीलपैकी आदिवासी संशोधन आणि प्रशिक्षण संस्था कोठे आहे?
अ. मुबई ब. पुणे क. गडचिरोली ड. नागपूर

१४.वेठविगारी पध्दत घटनेच्या कोणत्या कलमाने नष्ट करण्यात आली आहे?

अ.२३ व्या कलमानुसार ब. २३ व २४ व्या कलमानुसार

क. १६ व २३ व्या कलमानुसार ड. यापैकी नाही

१५. १९७८ पर्यंत भारतात किती एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प कार्यरत होते?

अ.१२० ब. १४० क १६० ड.१८०

१६. वनक्षेत्र स्वामीत्वाचा कायदा केव्हा करण्यात आला आहे?

अ. १८ डिसेंबर २००५ ब. १८ डिसेंबर २००६

क. १८ डिसेंबर २००७ ड.१८ डिसेंबर २००८

(Dept. of Sociology) L. D. P. Arts College, Nandgaon peth